

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ
Гж1-1990/24
14.11.2024. године
К р а г у ј е в а ц

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ, у већу састављеном од судија Симониде Милорадовић, председника већа, Светлане Бранковић и Душице Вуковић, чланова већа, у правној ствари тужиоца „АА“ из ..., чији је пуномоћник Мирјана Ђирковић Мидић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа ..., Полицијска станица ..., коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у ..., ради исплате увећане плате, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Основног суда у Крушевцу, Судска јединица у Варварину П1.бр. 994/21 од 25.7.2024. године, у седници већа одржаној 14.11.2024. године, донео је

П Р Е С У Д У

1. **ОДБИЈА СЕ** као неоснована жалба тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Полицијска управа ..., Полицијска станица ... и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Крушевцу, Судска јединица у Варварину П1.бр. 994/21 од 25.7.2024. године у делу става другог изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца „АА“ из ... и обавезана тужена да тужиоцу исплати на име мање исплаћене накнаде за рад у дане државних и верских празника и то за април 2020. године износ од 7.672,68 динара са законском затезном каматом на наведени износ почев од 1.6.2020. године па до коначне исплате, и за мај 2020. године износ од 1.692,21 динара са законском затезном каматом на наведени износ почев од 1.7.2020. године па до коначне исплате.

2. **УКИДА СЕ** пресуда Основног суда у Крушевцу, Судска јединица у Варварину П1.бр. 994/21 од 25.7.2024. године у преосталом делу става другог изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу исплати за период од 1.10.2018. године до 1.10.2021. године на име мање исплаћених накнада за прековремени рад, ноћни рад, додатно оптерећење на послу у циљу спречавања насиља у породици и за обављање послова менторства појединачне месечне износе са законском затезном каматом у висини и на начин ближе одређен овим делом изреке као и у ставу трећем изреке и предмет у укинутим деловима враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крушевцу, Судска јединица у Варварину П1.бр.994/21 од 25.7.2024. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор стварне ненадлежности суда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу исплати за период од 1.10.2018. године до 1.10.2021. године на име мање исплаћених накнада за прековремени рад, ноћни рад, за рад у дане државних и верских празника, додатно оптерећење на послу у циљу спречавања насиља у породици као и за обављање послова менторства појединачне месечне износе са законском затезном каматом у висини и на начин ближе одређен овим ставом изреке. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 181.826,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Против првостепене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући је у усвајајућем делу изреке из свих разлога прописаних одредбом члана 373. став 1. ЗПП.

Испитујући првостепену пресуду у оспореном делу на основу члана 386. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 и др.) Апелациони суд је утврдио да је жалба тужене делимично основана.

Првостепена пресуда у потврђеном делу изреке није донета уз битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1. до 3, 5, 7. и 9. ЗПП, о којима другостепени суд води рачуна по службеној дужности.

Неосновано се жалбом тужене указује да је првостепена пресуда у потврђеном делу изреке донета уз битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. у вези са чланом 16. и члана 374. став 2. тачка 4. ЗПП, јер, према наводима жалбе, захтев усвојен изреком првостепене пресуде није у надлежности суда, а тужилац је пропустио да у посебном (управном) поступку, односно управном спору, заштити своја права, сходно одредбама чланова 142. и 143. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“, број 79/05 и други) сагласно којима се заштита права државних службеника остварује у посебном управном поступку. Наиме, Законом о државним службеницима прописано је, између осталог, и: да о правима и дужностима државног службеника одлучује руководилац решењем (члан 140. став 1.); да жалбене комисије одлучују о жалбама државних службеника, између осталог, и на решења којима се у управном поступку одлучује о њиховим правима и дужностима (члан 142. став 1.); као и да против одлуке жалбене комисије може да се покрене управни спор (члан 143. став 3), што, међутим, не значи да решавање наведеног спора није у надлежности редовног суда опште надлежности јер је тужилац тражио судску заштиту јер му тужена није исплатила додатак на плату за рад у дане празника на начин и у висини прописаној одредбом члана 187. Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 6/16, 24/18 и 87/18), што упућује на неправилан и незаконит рад органа тужене, услед чега је тужилац претрпео штету у вези са радом коју је тужена, као послодавац, дужна да му накнади у смислу члана 164. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/05 и други) и члана 154. став 1. у вези са чланом 172. став 1. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, број 29/78,...57/89 и „Службени лист СРЈ“, број 31/93), па тужилац у овом случају има право на заштиту права из радног односа пред редовним судом, без претходног покретања управног поступка, због чега побијана пресуда у наведеном делу и није донета уз наведену битну повреду одредбе парничног поступка.

Неосновани су жалбени наводи да је побијана пресуда у потврђеном делу изреке донета уз битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са члановима 8. и 238. ЗПП, указивањем да је првостепени суд битне чињенице утврђивао супротно правилима доказивања и мимо прописаних исправа. Ово из разлога што је првостепени суд, супротно жалбеним наводима, правилно применио наведене норме процесног права и на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка одлучио по свом уверењу које ће чињенице узети као доказане. Поред реченог, битне чињенице за доношење одлуке о тужбеном захтеву тужиоца садржане у потврђеном делу изреке првостепени суд је утврдио вештачењем преко вештака економско - финансијске струке, који је налаз и мишљење дао управо на основу документације тужене, која једина и располаже писаним подацима који се односе на рад тужиоца током спорног периода.

Првостепена пресуда у потврђеном делу изреке је, супротно жалбеним наводима, донета на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда тужилац је и током априла и маја 2020. године био у радном односу код тужене и обављао послове полицијског службеника у Полицијској станици у ..., а тужена му за 23 часа рада на дан празника који је нерадан дан током наведених месеци није исплатила увећану плату, и то за април 2020. године износ од 7.672,68 динара и за мај 2020. године износ од 1.692,21 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је правилно закључио да је тужбени захтев тужиоца у делу који се односи на увећану плату за рад на дан празника који је нерадан дан основан и правилно поступио када је, применом норми материјалног права на које се позвао у образложењу побијане пресуде, одлучио као у потврђеном делу другог става изреке, образлажући своју одлуку јасним разлозима које као правилне прихвата и Апелациони суд.

Жалба тужене не садржи разлоге за побијање првостепене пресуде у делу који се односи на увећану плату за рад на дан државног празника, због чега је Апелациони суд првостепену пресуду у овом делу испитао у смислу одредбе члана 386. став 3 ЗПП, пажећи по службеној дужности на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2 тачка 1. до 3, 5, 7. и 9. ЗПП и на правилну примену материјалног права, па како иста у овом делу није донета уз наведене битне повреде одредаба парничног поступка, а материјално право садржано у одредби члана 187. став 1. тачка 2 Закона о полицији („Службени гласник РС“ бр. 6/16...87/18), члана 27. став 1 тачка 2 Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Службени гласник РС“, бр. 62/19 и други) је правилно примењено, Апелациони суд је, применом одредбе члана 390. ЗПП, одлучио као ставу 1. изреке ове пресуде.

Међутим, основано се, а посредно жалбом указује да је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке којим је одлучено о тужбеном захтеву тужиоца који се односи на исплату увећане плате за прековремени рад, ноћни рад, за додатно оптерећење на послу у циљу спречавања насиља у породици као и за обављање послова менторства донета уз битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП јер изрека пресуде противречи разлозима пресуде, пресуда не

садржи разлоге за неке од битних чињеница, а неки од датих разлога нису јасни тако да има недостатака због којих се не може испитати, али и на основу непотпуно утврђеног чињеничног стања, због чега се ни правилност примењеног материјалног права није могла испитати.

Наиме, у односу на наведени део побијане пресуде првостепени суд је утврдио да је тужилац током спорног периода од 1.10.2018. године до 1.10.2021. године био у радном односу код тужене и обављао послове полицијског службеника у Полицијској станици у Тужилац је похађао специјализовану обуку за спречавање насиља у породици (о којој обуци поседује сертификат), као и обуку за полицајца ментора. Током 2021. године тужиоцу су додељена три приправника са којима је спроводио обуку а овај рад му није плаћен. Вештачењем преко вештака економско-финансијске струке утврђено је: да тужена тужиоцу за време радног ангажовања није у целости обрачунала и исплатила увећану плату, и то за остварених 739 часова прековременог рада износ од 329.172,65 динара а ни за 199 часова рада ноћу износ од 19.715,20 динара; да му није исплатила износ од 127.623,32 динара на име додатног оптерећења на раду услед спровођења мера у циљу спречавања насиља у породици (износ обрачунат у висини од 8% од основне плате у утуженом периоду, на месечном нивоу) као ни износ од 51.730,18 динара на име увећања плате од 20% од остварене основне плате за рад на позицији ментора на обуци приправника за период од 1.10.2020. године до 31.3.2021. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца основан и у наведеном делу па је одлучио као у укинутом делу става другог изреке побијане пресуде.

Према оцени Апелационог суда наведени закључак првостепеног суда се, за сада, не може прихватити као правилан.

Наиме, одредбом члана 187. став 1 Закона о полицији („Службени гласник РС“, број 6/2016...87/18) прописано је: да полицијски службеник, односно запослени остварује право на увећану плату у висини утврђеној овим законом, и то за рад ноћу - за сваки сат рада у висини 28,6% вредности радног сата основне плате, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне плате (тачка 1), за рад на дан празника који није радни дан (тачка 2), за прековрени рад - за сваки сат рада који по налогу надлежног руководиоца ради дуже од пуног радног времена у висини 28,6% вредности радног сата основне плате (тачка 3), за приправност (тачка 4), за рад у смени, рад у турнусу или другу нередовност у раду која није вреднована у основној плати (тачка 5), за замену руководиоца до 10 радних дана - 10% основне плате (тачка 5- (1)) а дуже од 10 дана - 15 % основне плате (тачка 5-(2)), за минули рад (тачка 6); као да ако су се истовремено стекли услови по више основа за додатак на основну плату, проценат увећања не може бити нижи од збира процената по сваком од основа за увећање (став 2). Посебним колективним уговором за полицијске службенике („Службени гласник РС“, број 22/2015 и 70/2015), који је био у примени у делу спорног периода до 30.8.2019. године, уговорено је чланом 12. да полицијски службеник има право на додатак на плату за рад: на дан празника који је нерадни дан; за рад ноћу (од 22 часа до шест часова наредног дана) - 28,6% од основне плате; за рад у смени; за прековрени рад - 28,6% од основне плате; за додатно оптерећење на раду до 10 радних дана месечно, од 10 до 20 радних дана месечно, за 20 и више радних дана месечно и за дежурство ван радног времена (приправност). Посебним колективним уговором за

полицијске службенике („Службени гласник РС“, број 62/2019...81/21) који је у примени од 31.8.2019. године па до краја спорног периода, и то одредбом члана 27. став 1 прописано је да полицијски службеник остварује право на увећану плату, између осталог, и за: рад ноћу-за сваки сат рада у висини 28,6% вредности радног сата основне плате ако такав рад није вреднован при утврђивању основне плате; рад на дан празника који није радни дан; за прековремени рад - за сваки сат рада који по налогу надлежног руководиоца ради дуже од пуног радног времена у висини 28,6% вредности радног сата основне плате; приправност; рад у смени, рад у турнусу или другу нередовност у раду која није вреднована у основној плати; замену руководиоца до 10 радних дана и дуже од 10 дана; минули рад.

Одредбом члана 97ж став 3. Закона о државним службеницима („Службени гласник РС“ бр. 79/05...157/20) ментори реализују програм стручног усавршавања када је, кроз групни или појединачни рад са полазницима и у поступку обављања послова њиховог радног места, потребно обезбедити непосредну подршку и преношење комплетних знања, искустава, способности и вештина које за рад у области која је предмет програма има ментор, а која треба да стекне полазник, док је ставом 5. истог члана прописано да предавачима, менторима, коучима и другим реализаторима програма припада накнада за извршени рад. Одредбом члана 26. Закона о платама државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“ бр. 62/06 и други) дефинисано је право на додатак на плату за додатно оптерећење и то тако што је одређено: да ако по писменом налогу претпостављеног државни службеник ради и послове који нису у опису његовог радног места због тога што је привремено повећан обим послова или ради послове одсутног државног службеника има право на додатак за додатно оптерећење (став 1); да додатак за додатно оптерећење од најмање 10 радних дана месечно износи 4% основне плате, односно 5% основне плате ако државни службеник замењује руководиоца унутрашње јединице (став 2.) и да додатак за додатно оптерећење од најмање 20 радних дана месечно износи 8% основне плате, односно 10% основне плате ако државни службеник замењује руководиоца унутрашње јединице. Посебним колективним уговором за државне органе („Службени гласник РС“ бр. 25/15...34/18) чланом 38. дефинисано је право на додатак на плату за додатно оптерећење тако што је одређено: да је послодавац обавезан да изда писмени налог запосленом који ради послове који нису у опису његовог радног места због привремено повећаног обима посла или послове одсутног запосленог (став 1); да се у писменом налогу наводи и назив радног места чије послове ће запослени обављати услед привременог повећања обима послова и разлози који су довели до привременог повећања обима посла, односно име запосленог који је одсутан (став 2); да додатак за додатно оптерећење од најмање 10 радних дана месечно износи 4% основне плате, односно 5% основне плате ако запослени замењује руководиоца унутрашње јединице (став 3); а да додатак за додатно оптерећење од најмање 20 радних дана месечно износи 8% основне плате, односно 10% основне плате ако запослени замењује руководиоца унутрашње јединице (став 4).

Првостепени суд је у конкретном случају утврдио да неисплаћено нето увећање плате тужиоца за 739 часова за прековременог рада износи 329.172,65 динара а да за 199 часова ноћног рада на посебним задацима износи 19.715,20 динара. Имајући у виду да је проценат увећања плате од 28,6%, који је прописан одредбом члана 187 став 1. тачке 1 и 3 Закона о полицији, члана 12 став 1 тачке 2 и 4 и члана 27 став 1 тачке 1 и 3 наведених Посебних колективних уговора за полицијске службенике који су важили у утуженом периоду, идентичан и за прековремени и за ноћни рад, нејасно је како

неисплаћена увећана плата за 739 сата прековременог рада износи 329.172,65 динара, а за 199 сати рада ноћу износи 19.715,00 динара.

Поред тога, изрека пресуде у ставу другом у делу који се односи на увећану плату по основу рада ноћу противречи разлозима пресуде јер првостепени суд наведеним делом изреке досуђује тужиоцу увећану плату по овом основу за период од децембра 2018. године закључно са августом 2021. године, а у образложењу побијане пресуде наводи да је утврдио да је тужена тужиоцу почев од 1.5.2016. године вршила обрачун и исплате плате по решењу којим је, између осталог, и рад ноћу вреднован кроз коефицијент нередовности у раду у висини 0,145 и да стога тужилац нема право на увећање плате за рад ноћу у утуженом периоду.

У односу на захтев тужиоца којим је тражио додатак на плату по основу додатног оптерећења на послу, а због спровођења мера у циљу спречавања насиља у породици, првостепени суд је исти усвојио применом члана 26 Закона о платама државних службеника и намештеника као и члана 38 Посебног колективног уговора за државне органе. Ако се има у виду: да су Законом о полицији, који је за полицијске службенике *lex specialis*, и то одредбом члана 187 став 1 прописани разлози због којих полицијски службеник, односно запослени има право на увећану плату (и то, за: рад ноћу, ако такав рад није вреднован при утврђивању основне плате; рад на дан празника; прековремени рад; приправност; рад у смени, рад у турнусу или другу нередовност у раду која није вреднована у основној плати; замену руководиоца; минули рад); да је одредбом члана 250 истог прописа изричито прописано да се само под условом да тим законом, прописима донетим на основу овог закона и посебним колективним уговором за полицијске службенике није другачије прописано, на права и дужности, рад и радне односе полицијских службеника, примењују прописи о државним службеницима и посебан колективни уговор закључен у складу са тим прописима, општи прописи о раду и закон којим се уређује општи управни поступак, побијана пресуда је, према оцени Апелационог суда, требало да садржи разлоге о томе зашто је о додатку на плату тужиоца - полицијског службеника одлучено применом Закона о платама државних службеника и намештеника и Посебног колективног уговора за државне органе а не применом *lex specialis* - Закона о полицији и наведених Посебних колективних уговора за полицијске службенике. Поред реченог, првостепени суд је пре извођења закључка о основаности овог дела тужбеног захтева тужиоца требало да утврди: које је то послове, по редовном току ствари, тужилац требало да обавља (сагласно опису радног места које је тада обављао); да ли у оквиру тих послова спадају и послови спречавања насиља у породици; да ли је неко лице било распоређено да обавља послове спречавања насиља у породици, а да тада изведе закључке о томе да ли је тужилац у спорном периоду обављајући послове спречавања насиља у породици обављао послове који нису (или јесу) били у опису његовог радног места; да ли је те послове обављао због привремено повећаног обима посла или замењујући одсутног запосленог; колико радних дана на месечном нивоу је остварио обављајући наведене послове обављао; да ли за такав рад има право на додатак на плату или евентуално на неко друго право и која је висина истог.

Првостепени суд је обавезао тужену да тужиоцу - ментору исплати накнаду за извршени рад применом одредбе члана 97ж Закона о државним службеницима не дајући разлоге о томе зашто је исти применио у односу на тужиоца, полицијског службеника у односу на коју категорију запослених је Закон о полицији *lex specialis*. Поред реченог, а код чињенице да одредбом члана 97ж Закона о државним

службеницима није одређена висина накнаде ментора за извршени рад, остало је потпуно нејасно образложење првостепеног суда да тужиоцу досуђује накнаду у висини ближе одређеној ставом другим изреке побијане пресуде јер је тужена требало да омогући тужиоцу да користи плаћено одсуство са рада, а како то није учинила дужна је да плати ангажовање тужиоца у износу од 20% основне плате како је то раније плаћано.

Како је побијана пресуда донета уз наведену битну повреду одредбе парничног поступка, али и на основу чињеничног стања које није правилно и потпуно утврђено због чега се ни правилност примењеног материјалног права није могла испитати иста је морала бити укинута.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити битну повреду одредаба парничног поступка на коју му је указано овим решењем, а потом ће, имајући у виду и преостале жалбене наводе, на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилном применом материјалног права, донети закониту и правилну одлуку о преосталом делу тужбеног захтева тужиоца.

Из изнетих разлога, а применом одредбе члана 391. став 1. ЗПП и члана 392 став 2 ЗПП, Апелациони суд је одлучио као у ставу 2. изреке ове одлуке, с тим што је укинуо и решење о парничним трошковима, садржано у ставу трећем изреке побијане пресуде, јер исто зависи од коначног исхода спора.

**Председник већа – судија
Симонида Милорадовић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Весна Алексић**